

A mennyiben pedig az „Erdélyi Múzeum» tisztelt olvasókörének — a talán jobb sorsra érdemes hazai bányászat iránti érdeklődését jelen felszólamlásunk valamikép is felköltethetné: úgy a közlemény tartalmával szemben megnyugtatólag még csak kiemelni kívánjuk, hogy a kérdés tárgyát képező volt kincstárnok-sági irattár — melynek körülbelül mintegy csak egy évszázadra visszamenőleg terjedő része áll őrizetben — a forradalom előtti hazai bányászat adminisztrációját illetőleg igen jó kútforrásul szolgál e vezérhivatalnak, már azon oknál fogva is, minthogy tudvalevőleg a szomorú forradalmi időszak e vidéknek csaknem valamennyi kincstári bányaközegeinek levéltári gyűjteményeit semmivé tette, s így azon irattár „*haszontalan és alkalmatlan lomot*» sem képezhet, de nem is »*hányódik, vetődik*» s a fent előadott indokolásnál fogva nem is »*pusztul*», hanem oly értékes kincset képez itt, a melyből már nem egy szakember részéről a hazai bányászat múltjára vonatkozó számos érdekes adat merítve lett.

Végül tisztelettel kijelentjük, hogy az ez ügyben a valódi tényállás felderítésére irányult jelen nyilatkozat a nagyméltóságú m. kir. belügyministerium kívánságára és kezdeményezésére történt.

M. kir. főbányahivatal Zalathnán, 1897. május 17.-én. *Koss József*, m. k. fbhiv. főnök.

Szíves készséggel adtunk helyet e felvilágosító nyilatkozatnak, örvendve azon, hogy a főbányahivatal tudatában van annak, hogy levéltára *nemzeti kincs*, melynek gondos megőrzése — a helyszűke mellett is nem kicsinylendő culturalis és hazafias kötelesség. *Sz. L.*

Folyóiratok.

A „*Budapesti Szemle*» juniusi számában *Vámbery Ármin* értekezik a keleti kérdés néprajzi mozzanatairól. *Berzeviczy Albert* az ismeretterjesztés eszközeiről szól az iskolán kívül, sok tanulságos összehasonlítást téve ezen téren a mi állapotunk s a külföld között. *Károlyi Árpád* elismeréssel ír *Thallóczy* és *Barabás Blagay*-oklevéltáráról, s a család történetét ismerteti az oklevéltár bevezető tanulmánya alapján. — *Ifj. Návay Lajos* egy német tudós (*Eduard August Schöder*) véleményét adja a szociális kérdéstről. *Váczy János* folytatja *Elliot Györgytől* a „*Vizi malom*» című angol regény fordítását. — *Joób Lajos* az osztrák véleményeket tárgyalja a valuta reform folytatásáról. Közbe van még *Lévay József* eredeti és *Szász Béla* francziából fordított költeménye. Az „*Értesítő*» apróbb cikkei körül érdekesebb — o. — s. szigorú bírálata *Pósa Lajos* legújabb verskötetéről és *Téglás Gábor* ismertetése az E. K. E. „*Székely föld*»-éről.

Az „*Akadémiai Értesítő*» a M. Tud. Akadémia 1895. évi munkásságáról ír. Közli a múlt év eldöntött pályázatát, az Akadémia könyvkiadásait, kiadó segélyeit, könyv és pénztári állását, a tagválasztásokat és az új jutalomteteleket.

A „*Magyar Tört. Életrajzok*“ harmadik füzetében *Zichy Antal* folytatja és befejezi Széchenyi István gróf életrajzát. A függelékben adja Széchenyi indítványát a forradalom kezdetén; ugyanott van egy császári kiáltvány, Széchenyi kevés naplótördeléke és néhány levele.

A „*Századok*“ X. füzetét *Kropf Lajos* cikke nyitja meg Terdsüman Murad magyar születésű török íróról. *Thury József* bevégezi értekezését a magyarok »szavarti aszfali« nevérol. *Stessel József* Rou váráról és a Sopron-megyei Gathal nemzetségről ír. *Weber Samu* a Szepeesség elpusztult helységeit sorolja fel. — Az irodalmi rovatban — y — a. Rohonyi Gyula »Honfoglalás történeté«-vel foglalkozik, — R. — R. Bodnár Zsigmond művét: Az erkölcs törvény alkalmazását, bírálja. Pintér Sándor munkáját (»Szécsény és közvetlen vidéke a honfoglalás előtti korban«) *Jakab Elek* ismerteti. *Dr. Dézsi Lajos* a pozsonyi kir. kath. főgymn. történetét bírálja. Még három külföldi és egy magyar munka ismertetése után rövidebb cikkek vannak a pristáldokról s a történelmi társulat elhalt tagjairól.

Az „*Irodalomtörténeti közlemények*“ 2. számában *Dr. Badics Ferencz* folytatja Pápay Sámuel életrajzát és irodalmi működését. *Dr. Széchy Károly* kimutatja, hogy Farnádi Miklós régi munkája a szentföldről irodalmi lopás Péchvárady Gábor művéből. *Dr. Kőrös Endre* Hugó Károlynak »Egy magyar király« című drámájáról ír. *Tóth Rezső* Fazekas Mihály életrajzát, *Dr. Dézsi Lajos* pedig az »Adattár«-ban »Heyden Sebald gyermekei beszélgetéseinek latin magyar szövegét« (1531.) folytatva közlik. Ugyancsak az adattárban vannak Fábrián Gábor levelei Édes Alberthez, Révai Miklós levelei Püntner Mihályhoz, továbbá Jászai Pál naplója. Végül *Korda Imre* bírálja Berzsényi Dániel életrajzát Váczy Jánostól. A 3. számban Badics Ferencz folytatja és ezikkét; Thury József krónikáink és a nemzeti hagyomány viszonyát fejtegeti. *Bayer József* Molière L'Avare-jának első magyarosítóirol beszél s *Tóth Rezső* elvégzi Fazekas életrajzát. Az »Adattár« a 2. szám közleményeit folytatja; ezeken kívül dr. *Komáromy András* új adatokkal járul Listi László életéhez. *Dézsi Lajos* Szamota István Murmelius féle latin-magyar szójegyzékét bírálja. Mindkét füzetet irodalomtörténeti összeállítás zárja be.

Az „*Erdélyi Gazda*“ rendes gazdaság történeti rovatában *Dr. Szádeczky Lajos* székely falutörvényeket, gazdasági leveleket, egy gazdasági utasítást és egy leltárt közöl Béli Pál uzoni váráról.

A „*Magyar Nyelvőr*“ V. számában *Horger Antal* értekezése az első cikkek Ráskai Lea nyelvjárásáról. *Melich János* a »taraczk«-ról kimutatja, hogy német jövevény-szó, *R. Prikkel* Márián pedig a »fukar« szót a Fugger bankárok nevéből származtatja. *Regőczy* (Exner) Győző Ponor Thewrewk Emil és Gyulai Pál elnöki megnyitójára tesz megjegyzéseket, *Béldy Mihály* magyar tolvaj-szavakat közöl. Az irodalmi rovatban *Kiss Ernő* Jókai újabb regényei és Zlinszky Aladár Morvay Győzőnek »Az ember tragédiájá«-ról írott tanulmányával foglalkozik. Ezeken kívül még számos apró cikket találunk e számban.

Az „*Ethnographia*“ 3. füzetében *Sebestyén Gyula* folytatja értekezését a székelyek nevérol és eredetéről. *Katona Lajos* »Vogul népköltés« cz. alatt

Munkácsi Bernát gyűjteményéből a IV. kötetrel foglalkozik. *Alexics György* a „Vadrózsapör“-t folytatja s ebben néhány érdekes oláh balladának eredetjét és magyar fordítását adja. *Richter M. István* németprónai régi lakodalmi szokásokat ír le, *Téglás Gábor* a „Jorgován monda“ két változatát közli a Román-Zsil és Magyar-Cserna forrásvidékéről. *Lehóczky Tivadar* újabb adatokkal járul a székely név eredeti (!) értelméhez. *Krausz Sámuel* a kozárokról ír rövid cikket a zsidó források után, *Rechnitz Ignác* pedig egy 1591. évi zsidó krónikának a hunnokra és magyarokra vonatkozó adatait állítja össze. Az „Irodalom“ rovatában *Munkácsi Bernát* tárgyalja *Thúry József* cikkét a magyarok eredetéről, őshazájáról és vándorlásairól. Ezekon kívül még néhány könyvismertetést és pár kis cikket olvashatunk a füzetben.

A „*Turisták Lapja*“ utóbbi számaiban (3—4. és 5.) *Wéber Samu* a Magas Tátra keleti részéről, *Dr. Schreiber Lajos* a keresztényzsigeti havasokról és *Horváth Levin* a Ilitvicei tavakról írnak. *Bellosics Bálint* Vas- és Zala vármegyék déli síkjáról értekezik. Mindkét számot csinos képek díszítik.

Az „*Erdély*“ (4.) a Kárpát-múzeumról ír cikket. Azonkívül *Téglás Gábor* „A legújabb porta orientalis“ cz. alatt a szurduki szorosról, *Harmath Lujza* székely menyegzői szokásokról és *Pálfi Mór* dr. a gyalui havasokról írnak. A füzetben tizenkét kép van.

A *Protestáns Szemlében* (5.) *Dr. Erdős József* Jézus hegyi beszédét tárgyalja. *Stromp László* Melancthonról írott értekezését, *Csiky Lajos* az állam és egyház viszonyáról, *Jausz Vilmos* pedig *Comenius* felsőbb oktatási elveiről szóló cikkeket végzik be. Az irodalmi szemlében *Sz. F. Dévai Biró Mátyás* hittani kézikönyvének új kiadását ismerteti, s *V. F.* dicsérettel bírálja a marosvásárhelyi ev. ref. kollégium történetét. (Szerzője *Konec József*.)

A „*Protestáns Közlöny*“ 16. számában *Dr. Kolozsváry Sándor* befejezi a besztercebányai egyházi végzéseket s *Mooré Domokos* a radnóthi egyházra vonatkozólag pár töredékes adatot bocsát közre; (1610. től a legújabb időig.)

A „*Theologiai Ismeretek Tárának*“ VIII. és IX. füzete több a fontossághoz mért kisebb-nagyobb cikkel és életrajzzal a »kathédra“-tól a »Lechnini jóslat“-ig terjed.

K. L.

Múzeum-egyleti értesítő.

— Az Erdélyi Múzeum-Egylet közgyűlése. —

Jelen voltak: gr. Esterházy Kálmán elnök, Szász Domokos alelnök, dr. Finály Henrik titkár, Békésy Károly pénztárnok, dr. Szamosi János és dr. Fabinyi Rudolf szako. elnökök, dr. Apáthy István szakelnök és állattári ör, dr. Máfki Sándor szako. alelnök, dr. Szádeczky Lajos és Koch Ferencz szako. titkárok, továbbá dr. Abt Antal, dr. Istvánffy Gyula, dr. Farkas Gyula, dr. Fe-